

Het ontwerp bevat de bepaling, dat de vereischte betalingen in het algemeen in achtereenvolgende jaren zullen moeten plaats vinden. Hoewel aan deze regeling wellicht ook een zeker financieel voordeel verbonden zal zijn, is zij toch in de eerste plaats opgenomen om de studenten zoo spoedig mogelijk opnieuw aan een regelmatige inschrijving gedurende hun geheelen studietijd te gewennen.

De ondergeteekende vreest niet, dat het aannemen van het gewijzigd ontwerp tot vermeerdering van het aantal studenten zal leiden. Van verlaging of van verhooging van belang der in totaal verschuldigde collegegelden is immers geen sprake. Het doel, dat met de indiening wordt nagestreefd, is veeleer de studenten in de gelegenheid te stellen tegen betaling van hetzelfde bedrag meer van het universitaire onderricht en van de universitaire inrichtingen en hulpmiddelen gebruik te maken. Hij merkt in dit verband nog op, dat aanneming van de thans voorgestelde regeling weliswaar tengevolge zal hebben, dat het jaarlijks verschuldigde bedrag een kleine verhooging zal ondergaan, maar dat hiertegenover in vele gevallen een zoodanige vermindering staat van het gemiddeld aantal jaren, waarover betaald moet worden, dat het in totaal verschuldigde bedrag geen wijziging zal ondergaan.

De ondergeteekende vereenigt zich geheel met de meening van zeer vele leden, dat niet naar een beperking van het aantal studenten gestreefd mag worden door verhooging van het collegegeld. Hij moet zich echter, tot zijn leedwezen, vereenigen met het oordeel van vele andere leden, dat het invoeren van een regeling, waarbij met de draagkracht der ouders rekening wordt gehouden, onmogelijk is op grond van de omstandigheid, dat vele, zoo niet de meeste, studenten meerderjarig zijn.

Naar aanleiding van de uitspraak van een der leden, dat vermindering van het aantal studenten moet worden verkregen door hogere eischen te stellen voor de toelating tot het hooger onderwijs, merkt ondergeteekende op, dat met het ontwerp tot regeling van de heffing van collegegelden niet beoogd wordt invloed te oefenen op het aantal studenten.

De opbrengst van de collegegelden is, na de invoering van de wet van 7 Aug. 1933, *Stbl.* n°. 420, met een bedrag van ongeveer f 190 000 per jaar gestegen.

Het is niet mogelijk aan te geven, hoeveel malen het voorkomt, dat studenten zich in den loop van hun studietijd voor een studiejaar niet doen inschrijven. De omvang, welken dit kwaad heeft aangenomen, is echter groot. Het is immers een bekend verschijnsel, dat studenten, die een examen afleggen, waarvoor zij zich gedurende drie jaren moeten voorbereiden, zich slechts twee malen laten inschrijven.

Het bedrag, waarmede de vermoedelijke opbrengst der collegegelden zal worden verminderd, wanneer het stelsel van vrijstelling na vijf jaren wordt aanvaard, maar het huidige bedrag van f 300 gehandhaafd blijft, bedraagt f 250 000.

Het gewijzigde ontwerp heeft tot strekking de betaling van collegegelden te beperken tot de jaren, gedurende welke de studenten, naar in de practijk gebleken is, het universitaire onderricht niet kunnen ontberen. De ondergeteekende geeft dan ook uiting aan zijn hoop, dat de leden, die het mogelijk wilden maken, dat in bijzondere gevallen slechts de eerste helft van het collegegeld wordt betaald, deze gedachte na de wijziging van het ontwerp zullen laten varen. Het door deze leden gestelde geval zal zich in de practijk niet voordoen, daar universitaire examens ook door niet ingeschrevenen kunnen worden afgelegd.

In het stelsel van het ontwerp past het inderdaad in het derde lid van artikel 155 inplaats van „f 300” te lezen „f 325”.

Een gewijzigd ontwerp van wet met nota van wijziging vergezelt deze Memorie.

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen.*

G. BOLKESTEIN.

63. 2.

NOTA VAN WIJZIGING.

(Ingezonden 20 April 1940.)

In **artikel I** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt in plaats van „f 350” gelezen: f 325.
2. In het tweede lid wordt in plaats van „f 350, f 300 en f 250” gelezen: f 325, f 275 en f 225.

In **artikel III** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. Het eerste lid wordt gelezen als volgt:

In het eerste lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen het derde „of” en „door” ingevoegd: na betaling van de bij artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden.

2. Het tweede lid wordt gelezen als volgt:

In het tweede lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen „of” en „voor” ingevoegd: na betaling van het in dit lid bedoelde bedrag.

Een nieuw derde, vierde, vijfde en zesde lid worden toegevoegd, luidende als volgt:

3. In artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

Vrijstelling wordt eveneens verleend aan hem, die ter zake van het aan de Technische Hoogeschool of aan de Rijksuniversiteiten genoten onderwijs vijf achtereenvolgende jaren de ingevolge artikel 51, eerste of tweede lid, of artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden heeft betaald. Jaren, waarin geen collegegeld verschuldigd was wegens het genot van een Rijksbeurs of wegens een aanwijzing ingevolge de artikelen 54, eerste lid, of 101, eerste lid, evenals jaren, waarin aan een der bij het tweede lid bedoelde universiteiten of hogescholen een bedrag aan collegegeld is betaald, gelijk staande met dat, verschuldigd aan de Rijksuniversiteiten, worden voor het verkrijgen dezer vrijstelling mede in aanmerking genomen. Van de bepaling, dat de betalingen in achtereenvolgende jaren moeten plaats vinden, kan in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ontheffing worden verleend.

4. Het derde, vierde, vijfde, zesde, zevende en achtste lid worden onderscheidenlijk het vierde, vijfde, zesde, zevende, achtste en negende lid.

5. In het nieuwe vierde lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „f 15, f 30, f 45 en f 60” onderscheidenlijk gelezen: f 20, f 35, f 55 en f 70.

6. In het nieuwe vijfde lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „derde en vierde” gelezen: vierde en vijfde.

In **artikel IV** van het ontwerp worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In het eerste lid wordt in plaats van „f 350” gelezen: f 325.
2. In het tweede lid wordt in plaats van „f 350, f 300 en f 250” gelezen: f 325, f 275 en f 225.

In **artikel VI** worden het eerste en tweede lid vervangen door de navolgende vijf leden:

1. In het tweede lid van artikel 102 der hooger-onderwijswet wordt tusschen „of” en „voor” ingevoegd: na betaling van het in dit lid bedoelde bedrag.

2. In artikel 102 wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

Vrijstelling wordt eveneens verleend aan hem, die terzake van het aan de Rijksuniversiteiten of aan de Technische Hoogeschool genoten onderwijs een aantal achtereenvolgende jaren, dat ten minste drie en ten hoogste vijf bedraagt en dat voor iedere faculteit en studierichting door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, nader wordt vastgesteld, de ingevolge artikel 51, eerste of tweede lid, artikel 98, eerste of tweede lid, of artikel 155, tweede lid, verschuldigde gelden heeft betaald. Jaren, waarin geen collegegeld verschuldigd was wegens het genot van een Rijksbeurs of wegens een aanwijzing ingevolge de artikelen 54, eerste lid, of 101, eerste lid, evenals de jaren, waarin aan een der bij het tweede lid bedoelde universiteiten of hoogescholelen een bedrag aan collegegeld is betaald, gelijk staande met dat, verschuldigd aan de Rijksuniversiteiten, worden voor het verkrijgen dezer vrijstelling mede in aanmerking genomen. Van de bepaling, dat de betalingen in achtereenvolgende jaren moeten plaats vinden, kan in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ontheffing worden verleend.

3. Het derde lid van artikel 102 wordt vijfde lid, terwijl een nieuw vierde lid wordt ingevoegd, luidende als volgt:

Hij, die bij de voorbereiding tot een examen in een bepaalde faculteit of studierichting of in bepaalde vereenigde faculteiten ingevolge het derde lid vrijstelling van betaling der collegegelden heeft verkregen, en in een andere faculteit of studierichting of in andere vereenigde faculteiten examen wenscht af te leggen, zal tot dit examen slechts worden toegelaten, nadat hij heeft aangetoond, dat hij geen vrijstelling heeft genoten, welke hem in de faculteit, vereenigde faculteiten of studierichting, waarin hij examen wenscht af te leggen, niet zou zijn verleend. Heeft hij een of meer zoodanige vrijstellingen wel genoten, dan kan hij het recht om tot het gewenschte examen te worden toegelaten slechts verkrijgen door zoovele malen f 325 te betalen als het aantal dezer vrijstellingen heeft bedragen.

4. Het vierde, vijfde en zesde lid van artikel 102 der hooger-onderwijswet worden onderscheidenlijk het zesde, zevende en achtste lid.

5. In het nieuwe vijfde lid van artikel 102 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „f 200, f 50 en f 25” onderscheidenlijk gelezen: f 225, f 60 en f 30, terwijl in plaats van „derde en vierde” wordt gelezen: vierde en vijfde.

In artikel VII wordt het eenig lid vervangen door de woorden: In het derde lid van artikel 155 der hooger-onderwijswet worden de woorden „tot betaling van f 300” vervangen door: het door hen betaalde bedrag te zullen aanvullen tot f 325 per studiejaar.

Artikel VIII wordt artikel IX, waarin de woorden „met ingang van 1 Sept. 1939” worden vervangen door: op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Een nieuw artikel VIII wordt als overgangsbepaling toegevoegd, luidende:

Aan hem, die bij het in werking treden dezer wet een of meer malen aan een der bij artikel 55, tweede lid, of artikel 102, tweede lid, bedoelde hoogescholelen of universiteiten is ingeschreven geweest en vrijstelling van verdere betaling van collegegelden verzoekt op grond van de omstandigheid, dat hij zoovele of meer jaren voor volledig onderwijs is ingeschreven geweest als voor zijn faculteit of studierichting nader door Ons, bij besluit, den Raad van State gehoord, wordt vastgesteld, wordt die vrijstelling verleend, ook wanneer de jaren, gedurende welke hij voor het in werking treden dezer wet voor volledig onderwijs was ingeschreven, geen aaneengesloten reeks vormen of niet bij het jaar van het in werking treden dezer wet aansluiten.

63. 3.

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging en aanvulling der hooger-onderwijswet, voorzover deze betrekking heeft op de regeling van de collegegelden, wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I.

1. In het eerste lid van artikel 51 der hooger-onderwijswet wordt in plaats van „f 300” gelezen: f 325.

2. In het tweede lid van artikel 51 wordt in plaats van „f 300”, „f 250” en „f 200” onderscheidenlijk gelezen: f 325, f 275 en f 225.

3. Na het tweede lid van artikel 51 wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

Onze Minister, met de uitvoering van deze wet belast, is bevoegd in bijzondere gevallen onder nader door hem te stellen voorwaarden toe te staan, dat het collegegeld in twee termijnen wordt betaald.

4. Het derde, vierde en vijfde lid van artikel 51 worden onderscheidenlijk het vierde, vijfde en zesde lid.

Artikel II.

In het eerste lid van artikel 54 der hooger-onderwijswet wordt na het woord „lectoren,” ingevoegd: assistenten.

Artikel III.

1. In het eerste lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen het derde „of” en „door” ingevoegd: na betaling van de bij artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden.

2. In het tweede lid van artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt tusschen „of” en „voor” ingevoegd: na betaling van het in dit lid bedoelde bedrag.

3. In artikel 55 der hooger-onderwijswet wordt een nieuw derde lid ingevoegd, luidende als volgt:

Vrijstelling wordt eveneens verleend aan hem, die terzake van het aan de Technische Hoogeschool of aan de Rijksuniversiteiten genoten onderwijs vijf achtereenvolgende jaren de ingevolge artikel 51, eerste of tweede lid, of artikel 98, eerste of tweede lid, verschuldigde gelden heeft betaald. Jaren, waarin geen collegegeld verschuldigd was wegens het genot van een Rijksbeurs of wegens een aanwijzing ingevolge de artikelen 54, eerste lid, of 101, eerste lid, evenals jaren, waarin aan een der bij het tweede lid bedoelde universiteiten of hoogescholelen een bedrag aan collegegeld is betaald, gelijk staande met dat, verschuldigd aan de Rijksuniversiteiten, worden voor het verkrijgen dezer vrijstelling mede in aanmerking genomen. Van de bepaling, dat de betalingen in achtereenvolgende jaren moeten plaats vinden, kan in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ontheffing worden verleend.